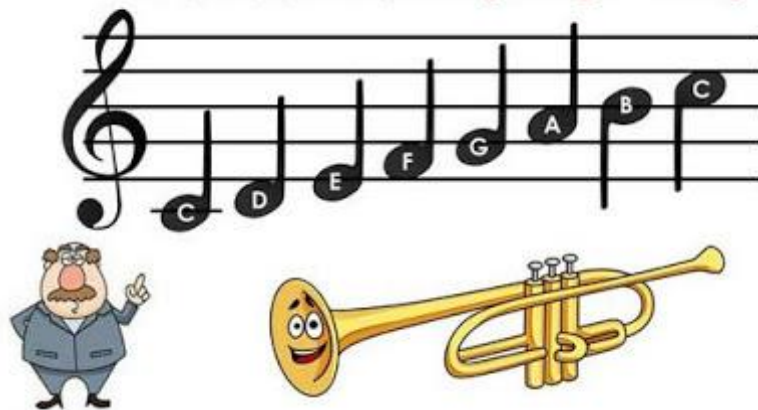

Ντο ματζόρε κλίμακα (C major scale)

Στο σημερινό μάθημα θα μιλήσουμε για τις κλίμακες (σκάλες) και τους τρόπους της μουσικής.

Τι είναι η κλίμακα;

Κλίμακα ή σκάλα, ονομάζεται μία σειρά από μουσικούς φθόγγους, η οποία χρησιμοποιείται ως βάση για τη σύνθεση μουσικής και τραγουδιών.

Από πόσους μουσικούς φθόγγους αποτελείται μία κλίμακα;

Ο αριθμός των μουσικών φθόγγων διαφέρει σε κάθε κλίμακα. Μια πεντατονική κλίμακα για παράδειγμα, περιέχει πέντε νότες, οι εξατονικές περιέχουν έξι και οι επτατονικές περιέχουν επτά.

Πόσες κλίμακες υπάρχουν;

Υπάρχουν πάρα πολλές κλίμακες, οι οποίες διαφέρουν μεταξύ τους ως προς την διάταξη των φθόγγων.

Ποιες κλίμακες χρησιμοποιούμε;

Στην Ευρωπαϊκή μουσική χρησιμοποιούμε κατά κύριο λόγο δύο ομάδες κλιμάκων, τις Μείζονες (Ματζόρε) και τις Ελάσσονες (Μινόρε). Είναι οκτάφθογγες κλίμακες, δηλαδή περιέχουν ένα σύνολο από οκτώ νότες. **Επτά** συν **μία** ακόμη, που είναι πάλι η αρχική, η οποία όμως επαναλαμβάνεται μετά το πέρας των επτά. Για παράδειγμα η Ντο ματζόρε κλίμακα έχει τις εξής νότες:

Ποια διαφορά έχει μία Μείζονα κλίμακα από μία Ελάσσονα;

Πριν αναλύσουμε την διαφορά τους με μουσικούς όρους, μπορούμε να πούμε πως η πιο ευδιάκριτη διαφορά βρίσκεται στον ήχο τους. Οι Μείζονες κλίμακες (και συγχορδίες, αλλά αυτό θα το μάθουμε σε επόμενο μάθημα) έχουν χαρούμενο και στιβαρό ήχο, ενώ οι Ελάσσονες κλίμακες (και συγχορδίες), έχουν μελαγχολικό και λυπητερό ήχο.

Πέρα από αυτό, η διαφορά που έχουν είναι στην διάταξή τους. Όπως έχουμε αναφέρει και σε παλιότερο μάθημα, η απόσταση που έχουν δύο νότες μεταξύ τους, μπορεί να είναι αυτή του τόνου ή του ημιτονίου. Οι μείζονες κλίμακες έχουν διαφορετική αλληλουχία τόνων και ημιτονίων σε σχέση με τις Ελάσσονες. Συγκεκριμένα:

Μείζονες κλίμακες: 2 Τόνους, 1 Ημιτόνιο, 3 Τόνους, 1 Ημιτόνιο.

Ελάσσονες κλίμακες: 1 Τόνο, 1 Ημιτόνιο, 2 Τόνους, 1 Ημιτόνιο, 1 τριημιτόνιο, 1 ημιτόνιο

Υ.Γ. κάθε λαός έχει μία δικιά του λέξη για να κατονομάσει αυτό που εμείς λέμε «κλίμακα». Συγκεκριμένα:

- Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν διάφορες κλίμακες, τις οποίες ονόμαζαν τρόπους. Κάθε ένας από αυτούς, ανάλογα με την διάταξή του, έπαιρνε και από ένα διαφορετικό όνομα, παρμένο από τόπους και λαούς που τους πρωτοχρησιμοποίησαν. Συνολικά οι τρόποι ήταν 8 και χωρίζονταν σε κύριους και πλάγιους.

Κύριοι: Δώριος, Λύδιος, Φρύγιος και Μιξολύδιος.

Πλάγιοι: Υποδώριος, Υποφρύγιος, Υπολύδιος και Υπομιξολύδιος.

- Οι Έλληνες του Πόντου είχαν τους σκοπούς.

- Οι Βυζαντινοί είχαν τους ήχους και τους χώριζαν σε κύριους και πλάγιους ήχους...Κύριοι: Πρώτος, Δεύτερος, Τρίτος και Τέταρτος ήχος. Πλάγιοι:

Πλάγιος πρώτου, πλάγιος δευτέρου, πλάγιος τρίτου και πλάγιος τέταρτου.

- Οι Άραβες ονόμαζαν τις κλίμακες τους «μακάμ». Έτσι τις έλεγαν παλιότερα και οι Έλληνες μουσικοί, μέχρι τα πρώτα χρόνια που διαμορφώθηκε η έννοια του ρεμπέτικου τραγουδιού. Τότε άρχισαν να ονομάζονται με το ελληνικό «δρόμοι».

Μακάμ: Ραστ, Σουζινάκ, Χιτζαζκάρ, Νιχαβέντ, Νεβεσέρ, Νικρίζ, Μπεγιατί, Ουσάκ, Χουσεϊνί, Νεβά, Κιουρντί, Μπουσελίκ, Καρσιγιάρ, Σαμπά, Χιτζάζ, Χιουμαγιούν, Ουζάλ, Σεγκιάχ, Νισαμπούρ, Μαχούρ ή Τσαργκιάχ,
• Οι Πέρσες ονόμαζαν τις κλίμακες περντέ, ενώ οι Κινέζοι τις έλεγαν τιάο και οι Ινδοί ράγκα.